

СЕКЦІЯ «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ»

УДК 94(477)"945/960"

Спудка І. М.¹, Сиваш О. Р.²

¹ канд. іст. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. М-710 НУ «Запорізька політехніка»

КНЯГИНЯ ОЛЬГА – ЗОЛОТА СТОРІНКА НАШОЇ ІСТОРІЇ

Велика київська княгиня Ольга — видатна жінка, одна із золотих сторінок нашої багатомістової історії.

Походження княгині Ольги залишається загадкою, як і хронологія її життя, де безперечною датою можна вважати лише дату смерті, зафіксовану церковним літописцем. Існує кілька версій її походження: болгарська, київська, галицька, псковська, тмутараканська та інші, проте, жодна з них не підтверджена науково на сто відсотків. У «Повісті временних літ» під 903 роком зазначено, що привели Ігореві дружину із Пскова на ім'я Ольга. На той момент їй було не більше 14 років, а це дозволяє припустити, що княгиня Ольга народилась у 889–891 роках. Багатьма науковцями ця дата сприймається як правильна. У шлюбі з київським князем Ігорем Ольга прожила 33 роки, а коли народився син Святослав, їй було 36 років. В останні роки князювання Ігоря велась війна з деревлянами, які не хотіли платити князю велику данину. За літописними даними біля міста Іскоростеня 945 року деревляни здійснили розправу над князем Ігорем. Візантійський хроніст другої половини X століття Лев Диякон змалював докладну картину цієї страшної розправи. Він описав, що князя Ігоря прив'язали до стовбурів двох нагнутих дерев, а коли відпустили, то дерева роздерли його тіло на дві частини.

Після смерті Ігоря залишився малий син Святослав, і правління державою перейшло до його Ольги. Правління Великої київської княгині Ольги було вирішальним поворотом в історії Київської Русі. Першою її справою стала жорстока помста деревлянам у 945–946 роках за загибель чоловіка. Після приборкання деревлян княгиня Ольга не провадила жодних воєн. Ні Ігор, ні Олег не мали часу за війнами на внутрішні справи. А Ольга сама об'їхала всю державу: була на Десні, на Лузі, на Мсті, у Новгороді, у Пскові.

Княгиня Ольга першою спробувала ввести порядок щодо данини: встановила норми податків – «устави», «уроки», «броки», «дані» – терміни, які вживає літописець. Данину з деревлян та інших племен відтоді ділили на три частини: дві йшли на Київ, а третя – на Вишгород, де знаходилась її резиденція.

У 957 році княгиня Ольга відвідала Константинополь, де уклала угоду з візантійським імператором Константином VII Багрянородним. Там же в ніч з

17 на 18 жовтня 957 року прийняла християнство. Після повернення до Києва Ольга, як свідчать давньоруські джерела, почала зносити язичницькі капища. Вона всіляко намагалась зробити християнство державною релігією Київської Русі, але не змогла. Княгиня Ольга налагодила промисловий відлов хутрових звірів і визначила території, які мали постачати державі хутро. Підлеглі племена також сплачували данину хутром, адже цей товар Київської Русі користувався неабияким попитом з боку інших держав. Велика київська княгиня Ольга відзначилась своєю будівельною діяльністю. В Йоакимівському літописі згадується про будівництво в Київському акрополі дерев'яного храму св. Софії. У «Повісті временних літ» говориться про великий київський палац княгині Ольги.

Померла Велика київська княгиня Ольга 11 (25) липня 969 року. Князь Святослав поховав матір за християнським звичаєм у київському храмі святого Миколая, що на Аскольдовій могилі. Тіло княгині залишалось нетлінним, і її онук Володимир переніс її мощі в Десятинний храм Успіння Богородиці. Під час нападу монголів мощі Ольги сховали під руїнами Десятинної церкви. Митрополит Петро Могила, відбудовуючи 1635 року невелику церкву на місці Десятинної, віднайшов мощі княгині Ольги, де вони зберігалися до XVIII ст. За наказом московського синоду їх перепоховали, але місце нікому не відоме.

Княгиня Ольга — мудра, сильна, харизматична, і одна із золотих сторінок нашої багатовікової історії.